

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/656
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.1.2023/25
Karar Numarası : 2023/04
Başvuran : M. S.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın hastalıkları ve engellilik durumuna rağmen diyetine uygun yemeklere erişemediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran özetle:

a) Şeker, kalp, kolesterol, hiper tansiyon, epilepsi, astım, koah, böbrek hastalığı ile boyun fitiği, bel fitiği, yanık, varis, damar tıkanıklığı, damar kaçıklığı ve psikiyatrik hastalıkları olmak üzere 14 farklı hastalığı ve %84 oranında engeli bulunduğunu, Kurum İdaresine çok defa engelli raporunu, hastalık bilgilerini ve sağlık durumuna uygun beslenme talebini iletmesine rağmen kendisine uygun beslenmeye erişemediğini,

b) Talebinin olumlu karşılanmaması ve bu durumun süreç içerisinde sağlığını olumsuz yönde etkilediği gerekçeleri ile 19.11.2021 ve 22.11.2021 tarihlerinde Kurum İdaresine taleplerinin kabul edilmesi için dilekçe verdiğini, verdiği dilekçeler üzerine Cumhuriyet Savcısı tarafından ziyaret edildiğini ve 23.12.2021 tarihinde hastaneye sevk edildiğini, benzer bir diyet listesinin Kurum Doktoru aracılığıyla da tarafına verildiğini ancak tüm bu süreç sonunda dahi doktor tarafından düzenlenen diyet listesine uygun yiyecekler verilmediğini iddia etmiş ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

3. Muhatap Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 10.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle; mahpusların günlük iışeleri Afyonkarahisar Kampüs Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından karşılandığı için yemek ile ilgili taleplerin bu kuruma bildirildiği, başvuranın dilekçesinde belirttiği hususların Açık Ceza İnfaz Kurumu ile alakalı iddialar olması nedeniyle yazının söz konusu İdareye gönderildiği ifade edilmiştir.

4. Afyonkarahisar Kampüs Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 14.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a) Başvuranın makarna, erişte, türlü, kuru fasulye, nohut, mercimek, patates, bezelye, mantı, barbunya, kızartmalar, kapuska, karnabahar verilmemesini talep ettiği ancak başvuran hakkında Afyonkarahisar Devlet Hastanesi tarafından verilen diyet beslenme rehberinde yasaklı yiyeceklerin lahanası, karnabahar, pırasa, baklagiller, pirinç pilavı, patates, şekerli besinleri yemesinin uygun olmayacağına ilişkin tanzim edilen rapor

doğrultusunda başvurana beslenme rehberindeki yasaklı yiyeceklerin gönderilmediği, iaşenin doktor raporuna göre verildiği ve diyet programının dışına çıkılmadığı,

b) Başvuranın tarafımıza gönderdiği dilekçe ekindeki Afyonkarahisar Devlet Hastanesinden almış olduğu Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporunu Kurum İdaresine sunmadığı, doktor raporu ve diyet listesinde yasaklanmamış olsa da bazı yiyeceklerin kendisine verilmemesini dile getirdiği için başvuranın hangi yemekleri yemeyeceği, hangi yemekleri yiyebileceği hususunda düzenlenecek rapor ile şikâyetleri arasındaki çelişkinin giderilmesi için detaylı bir şekilde yeni rapor tanzim edilerek rapor doğrultusunda yemek verileceği,

c) Yeni rapor gelene kadar Afyonkarahisar Devlet Hastanesinin 23.12.2021 tarihli diyet beslenme rehberine uygun olarak yemek gönderileceğini belirtmiş olup ilgili belgeler Kurumumuza sunulmuştur.

5. Başvurandan 28.06.2022 tarihinde alınan yazılı görüşte özetle; hastalıklarına rağmen diyet listesine göre yemek verilmediği, sağlığının hiçe sayıldığı, kantinden yemek almak zorunda bırakıldığı ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenirliğinin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuran, sahip olduğu hastalıklardan dolayı sağlık durumuna uygun şekilde beslenmesi gerektiğini ancak İdarenin, kendisine ihtiyacı olan beslenme imkânını sağlamadığını iddia etmiştir. İdare tarafından ise; başvuranın, doktor raporunda ve diyet listesinde yasaklanmamış bazı yiyeceklerin kendisine verilmemesini istediğini, başvuranın kendisini hasta ettiğini iddia ettiği yiyeceklerin rapor ve diyet listesinden çıkarılması durumunda doktorun raporu ve önerdiği diyet programı doğrultusunda gönderilen iaşenin yeniden değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

11. Anayasa Mahkemesi (AYM), başvuru konusunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikâyetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (AYM, Hikmet BALABANOĞLU, B. No:2012/1334, 17/09/2013, §32).

12. Başvuru dosyasındaki belgeler incelendiğinde; Afyonkarahisar Devlet Hastanesi tarafından başvuran

için hazırlanan beslenme rehberinde kuru baklagil grubu, pilav, makarna, bulgur gibi yiyeceklerin örnek menü içerisinde yer aldığı ancak başvuranın kendisine bu tür yiyeceklerin verilmemesi gerektiğini belirttiği; dolayısıyla başvuranın talebi ve ilgili sağlık raporunun birbiriyle uyuşmadığı görülmüştür. Sağlık raporuyla başvuranın talep dilekçesi birbiriyle bağdaşmadığı için başvuranın yaşadığı mağduriyetin Kurumun ihmalden ya da hukuki olmayan işleminden kaynaklanmadığı görülmüştür. Dolayısıyla Kurum İdaresinin hazırladığı beslenme menüsünün başvuranın iradesine aykırı olma nedeninin İdarenin kasti eyleminden dolayı değil, başvuranın talep dilekçesi ve ilgili sağlık raporları arasındaki farklılıklardan kaynaklandığı, sorumluluğun muhatap İdareye yüklenemeyeceği anlaşılmıştır.

13. Açıklanan nedenlerle başvuranın sağlık hakkının ihlal edildiği iddiasının Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi kapsamında "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun **KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA**,
2. Kararın taraflara tebliğine ve **KAMUOYUNA DUYURULMASINA**,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 10.01.2023 tarihinde, **OY BİRLİĞİYLE**, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Afişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye